

Moosilõhnane suvelõpp

Tänavust suve on jõutud piisavalt palju põhjata ja ega see puhkajale tõepoolest meeltemööda ei olnud. Aga aia- ja põllusaadustele on niiske suvi olnud päris meeltemööda ja saagid on enam-vähem korralikud.

Juba maasikate küllus ja odav turuhind suve algupoolel lükkas käima läbi suve kestva hoidisteteo. Ka mustikate, vaarikate, sõstarde ja kirs-side vähesuse üle pole kedagi sel suvel kurtmas kuulnud. Sellisel külluslikul aastal pigem kahetsetakse seda, et kunagi nii palju marjapõõsaid sai maha istutatud, sest saadusi kipub üle jääma. Hea peremees püüab ikka kõik aia annid kokku korjata ja säilitada, see on ju meil veres.

Tänapäeval ei ürita vist keegi enam keldrit maast laeni purkidereaga täita. Hoopis rohkem püütakse eksperimenteerida, proovida uusi maitseid ja koostisi. Sellest katsetamisest võib saada uus hobi, millega koos pere või sõpradega tegelda.

Kellegi hea idee annab omakorda inspiratsiooni teistele tegijatele, kes seda siis omal moel ja maitse järgi täiendavad ja täiustavad. Nii rikastame oma maailma uute maitseelamustega.

Targu Talita on samuti nende heade ideede vahendaja ja ka tänases numbris leiate lugejate saadetud retsepti, mis lausa kutsuvad moosipoti jälle pliidile tarima. Moosilõhn, mis nädalast nädalasse tube täidab,

on hõrkude hoidiste liisaväärtus.

JANA RAND

Triibulised gladioliõied

Juba teist aastat on mu gladiolide õied normaalsest väiksemad. Aga õielehtedel on pikad heledad õrnad viirud ja mõned õielehed on veidi kortsunud. Maha panin mugulsibulad, mis polnud just korrapärase kujuga. Kas see võiski olla põhjuseks? On need gladiolid viirushaiged või on süüdi ripslased?

Vastab

VÄINO PALLUM

Lokaalset värvimuutust gladioli õielehtedel võivad põhjustada mõlemad – nii ripslaste tekitatud kahjustus kui ka viirusnakkus.

Pikad õrnad viirud viitavad tõenäoliselt siiski viirusnakkusele. Ripslaste tegevust iseloomustavad kroonlehtede servades ja tipul üksikult paiknevad suuremad valkjad plekid. Ripslaste olemasolu ja tegetsemise korral on näha tillukesti musti kühmukesti (kahjuri väljaheidet) kahjustuskohal.

Viirushaigusi – gladioli mosaiiki, valgetriibulisust ja kirjuõielisust – tekitavad *Cucumber mosaic virus* ja *Bean yellow mosaic virus*.

Õie kroonlehtedele ilmuvad põhivärvusest heledamad õrnad katkematud viirud, triibud või väga väikesed laigukesed. Õielehed kimarduvad kergelt. Viiruslikku valgetriibulisust iseloomustab õrn pintslitaoline viirustus. Mosaiigi ja kirjuõielisuse korral varieeruvad viirud ja triibud valkjaskollasest purpurseni. Kindlaks viirushaiguse eristamistunnuseks on lehtedel piki lehesooni kulgevad kollakasrohelised või hallikad triibud, mis on nähtavad vaid lehti vastu valgust hoides.

Viirusnakkusega mugulsibulate kogukus väheneb aasta-aastalt. Vahel on nad kärnased ja ebasümmeetrilised. Mõnikord deformeeruvad ka taime varred.

Viirushaiged taimi ei saa ravida. Hävitage need koos mullapalliga. Haigete taimedega kokkupuutes olnud inventar, töövahendid ja

Ripslaste kahjustus gladioliil.

käed desinfitseerige kaaliumpermanganaadilahusega.

Paljundamiseks kasutage ainult tervetelt taimedelt pärit mugulsibulaid ja tipikuid.

Haigestumise vältimiseks tõrjuge gladiolidelt viiruse siirutajaid – ripslasi. Selleks pritsige taimi kuni õitsemiseni korduvalt NeemAzal T/S-iga (30–50 ml/10 l), Mavrik 2 F-iga (3–4 ml/10 l), Confidor WG 70ga (2–3 g/10 l) või Fastac 50ga (4–6 ml/10 l).

Abi saab ka sinisest liimpüünisest, kui paigutate selle aegsasti ripslaste valmikute püüdmiseks gladiolide lähedale.

NB! Põhjalik teave ripslaste kahjustuste kohta ilmus TT nr 30, 28. juulil 2011.